

შურდული

№ 1

ყოველ-კვირეული იუძორისტული ჟურნალი

№ 1

„შურდული“-ს რედაქცია აუწყებს საზოგადოებას ძვირფას მგონის ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძის

ტრალიკულათ გარდაცვალებას. დაკრძალვა მოხდება კვირას, 9 სექტემბერს წმ. დავითის ეკლესიის გალავანში.

მამათ იყო ამართული, სანამ მებრძოლი ხალხი, პროლეტარიატი და გლეხობა, ცხოვრებაში მონაწილეობას იღებდა, საზოგადოების ნაძირალები, ზნე-გახრწნილი და ფლიდი კაცუნები თრთოდნ და კანკალებდნ ნათელი ძალის წინაშე; თავიანთ ბნელ სოროებში იმალებოდნ და ქურდულათ უთვალთვალელებდნ თავისთვის გამოსადევ მარჯვე დროებას. მათ ეშინოდათ ხალხის რისხვის, რომე იც არ დაინდობდა პარაზიტებს და ფიცხლავ ალაგმავდა...

ახლა კი, ხალხი ძალაუნებურათ ჩამოშორებულია ცხოვრებას და ქვეწარმავალნიც გამოძვრენ თავიანთ სოროები-

† ილია გრიგოლის ძე ჭავჭავაძე.

სანამ განმათავისუფლებელ მოძრაობას ძალ-ღონე შესწევდა და მისი დროშა თა-

დან. დადგა რედაქციის მეფობის დრო, ქურდთა და ავაზაკთა თარეშობის ხანა; გამრავლდა ძარცვა-გლეჯა, ავაზაკობა, სრუ-

ლიად უმიზეზო მკვლევლობა. პოლიტიკური ცხოვრების ზღვაზე ქართველი შეწყდა, მაგიერში შეინძრა მყარალი ქაობი საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და აიშალენ ატმოსფერის მომწამვლელი ბაქტერიები...

ილია ჭავჭავაძეც სწორეთ ამ გარდამავალი ხანის მსხვერპლი შეიქნა. ვინ გამოასალმებდა სიცოცხლეს ისეც სასიკვდილოთ გამაზღებულ 70 წლის მოხუცს, თუ არ ზნე-დაცემული, ბინძური და გულმურტალი ადამიანის-მზგავსი არსება—ლეიძლი შვილი რეაქციის წყვედიადით მოკულ ახლანდელ დროებისა...

ილია ჭავჭავაძე მოჰკლეს! დღეს ყველანი სწყევლიან და ჰკიცხვენ ამ საზიზღარი მკვლევლობის ჩამდენ ბარბაროს ავაზაკებს. ილია მოჰკლეს, მაგრამ მკვლევლების მუხანათი მახვილი ვერ მიწვდა იმ ილიას, რომელიც დაჩაგრულს და ბორკილით შეჯახულ ხალხს ექამაგებოდა, რომელმაც დასწერა „გლახის ნაამბობი“, „კაკო ყაჩაღი“, „კაცია ადამიანი!“ და სხვა მრავალი ჩინებული თხზულება.

ილია—შენება და სიამაყე ქართული ლიტერატურისა, ილია—სახელოვანი მგოსანი და საუკეთესო მეამბე, რომლის ბადალი მეორე არ არის ჩვენ ქვეყანაში—ეს ილია არ მოუკლავთ, რადგან იგი უკვდავია და მუდამ იცხოვრებს თავის მხატვრულ ნაწარმოებებში.

ილია, რომელსაც ილაჯ-გაწყვეტილის და მოთმინება-დაკარგულ მონა-გლეხის კვნესა აკვნესებდა, ილია, რომელიც გულის ფანქარით მოულოდა „ხალხთ ბორკილის ხმას მტვრევისას“, ილია, რომელიც დასცინოდა და კიცხავდა მკონარე თავადაზნაურობას თავის შვენიერ „კაცია ადამიანი“-ში, ილია, რომელიც „კაკო ყაჩაღს“ და „გაბრიელ-გლახას“ თანაუგრძობდა—ეს ილია არასოდეს არ მოკვდება, რადგან ის გაჭირვება და ტანჯვა-წვალება, რომელიც გლეხობამ განიცადა და ახლაც განიცდის თავის მჩაგ-

ვრელ პრივილეგიან კლასისაგან სამწუხარო ამბათ, გულის ამმღვრეც გადმოცემათ გაჰყობა გლეხობას მომავლისათვის.

არ მოკვდება ილია-მგოსანი, ილია-მხატვარი-ბელეტრისტი.

ილია-მხატვარის მოღვაწეობას დიას დაფასებს სისხლში და ოფლში გამოწრთობილი ხალხი და საუკუნო ხელთუქმნელ ძეგლს აუგებს თავის მადლიერ გულში...

ილიას უმსგავსო მკვლევებმა კი სამართლიანი მსჯავრი მოიხვეჭეს საზოგადოებისაგან. ყველანი ერთხმათ სამარცხვინო ბოძს აკრავენ მოხუცი ილიას საზიზღარ ჯალათებს და აღშფოთებულნი კითხულობენ: ვინ ჩაიდინა ასეთი საზარელი და უმღეთო ბოროტმოქმედება?

ეს საკითხი ჯერ-ჯერობით, სამწუხაროთ, საკითხთვე რჩება.

მაგრამ არიან ისეთი ადამიანებიც, რომელნიც საზიზღარ ცილის წამებას აქაც არ იშლიან და პარტიულ ანგარიშების გასასწორებლათ თავიანთ უნებურათ თავიანთვე გრძნობებს ლაფში სვრიან და ფეხით თელავენ.

ეს ვაუბატონები გახლავან ის მცირე გუნდი „ქართველებისა“, რომელიც ქართველი ხალხის მეთათათსედ ნაწილს ძლივს შეადგენს და „ქართველ საზოგადოების“, „ქართველი ერის“ სახელით კი გამოდის.

გადაათვალიერეთ „ისარის“ 192 ნომერი, „ნიშადური“ № 2, წაიკითხეთ ილია ჭავჭავაძის სახსოვრათ დაწერილი სტატიები და მიგვითითეთ ერთი მაინც, სადაც გრძნობიერსა და მწარე მწუხარებით აღსავსე სიტყვებში ბინძური და ტალახიანი ქარაგმები არ იყოს ჩაქსოვილი! სადაც მამულიშვილის შეღახულ თავმოყვარეობაზე მაღალ ფარდოვან ლაღადს თან არ ერთოდეს ბილწი და თავმოყვარების შემოღახველი, ყოვლად გასაკიცხი და დასაგმობი დემაგოგიური ქამანდები!

ილია ჭავჭავაძის მოკვლა ამ ვაუბა-

ტონებმა საავტორო მასალათ გაიხადეს!

ჩვენ ეს არც გვიკვირს და არც გვწყინს! რადგანაც ასეთ საქციელს ჩვენ მუდამ მოველით ბ. ფედერალისტთა და მათი ჯურის იდეურ მოწინააღმდეგეთაგან.

ვაი თვით ბ. ფედერალისტებს, რადგან მათ უმაღლესი და უწმიდესი გრძნობების გამოთქმაც არ შეუძლიათ ისე, რომ ყოველად მდაბალი და უწმინდური ცილისწამებით არ გასვარონ თავიანთი ნათქვამი.

ნიკობურები

(ძველათ ფოთი).

კვირა დღე იყო. გავედი ქალაქში სასიერნოთ; მინდოდა, რამე ახალი ამბების ვაგება. ბევრიც ვაგივე, მარა ყველას ვახეთში ჩაწერა ხომ არ შეიძლება. მართლა თუ ყველას აუტყედი კაცმა და პირში მართალი უთხარი, მაშინ მოსალოდნელია გაბრაზდენ, მეც ფოთიდან გადამასახლონ. ახლა-კი სიმართლე უნდა ვთქვათ, ჩვენი ვახეთი ბევრი საღებდა აქ, ალბათ იმიტომ, რომ თვითცნობიერებამ იმატა და გონებრივ საზრდოს უფრო ეწაფებიან ნიკობურგელნი. მაგრამ ეს გვერდზე დავტოვოთ და ვხლა ჩემი ექსკურსიის ამბავი მინდა მოგიხროთ. პირველათ კლუბში შევედი, როგორც საზოგადოთ მიღებულია; კარებში კოწია მელოტი შემხვდა და ალბათ იმიტომ, რომ აქაც რაიმე არ ვაწყენინო კრეისერსაო, დიდი მოწიწებით მიმიღო და მითხრა: „მართალია როგორც ექიმს, მე არასოდეს არ მიკვებნია, მაგრამ როგორც „სტაროჟილი“ ყოველ შემთხვევაში მოსარიდებელი ვარ და ესეც რომ არ იყოს, მე შევადგინე „მშვენიერი სქესის“ წარმომადგენელთაგან კომიტეტი, რომლის მიზანია ქალთა ემანსიპაციას ემსახუროს“-ო, და ამის თქმასთან ერთად მიმიითა და-

ბაზში გაწყობილ სტოლზე შემომწყრივებულ ლამაზ ქალებსაკენ, რომლებიც გაცხარებული მსჯელობდენ იმაზე. კაბები მოკლე უნდა იკერებოდეს ახლა, თუ გძელი, პარიზის მოდის უკანასკნელი სიტყვის თანახმითო. კამათი მგონია ჩხუბით გათავდებოდა, რომ საქმეში კოწია მელოტი არ ჩარეულიყო; მან შემდეგი რეჩი წარმოსთქვა: „ქ-ნებო! მოკლე კაბის ღირსება ყველამ კარგათ იცით და ამაზე ლაპარაკით თავს არ შეგაწყენთ. მაგრამ იმასაც დიდი მნიშვნელობა ექნება, რომ თქვენ ქმრებს მოაჩვენოთ თითქო მათი ჯიბე გედარდებოდეთ და ამიტომ აჩნთ ფეხებს მოკლე კაბიდან. დამიჯერეთ! შეიკერეთ რაც შეიძლება მოკლე კაბებიო“; გაათავა თუ არა სიტყვა მოისმა დაუსრულებელი ტაშის ცემა და წინადადება ერთხმით მიიღეს, რის შემდეგ დაიშალენ ისინი და მე კი იქვე დარბაზის მეორე ოთახში შევედი.

* *

აქ ნახევარი დიუჟინი ფედერალისტი კარტს თამაშობდა. მე რომ დამინახეს ცოტა შეფუცხუნდენ, ფულები მიმალმომალეს და ერთმა მათგანმა მითხრა: „არ იფიქროთ თითქო ჩვენ კარტს ვთამაშობდეთ, არა ჩვენ ვარჩევდით ვინ ვაიმარჯვებს წელს არჩევნებზე—ნიკოლაძე თუ—სოციალ-დემოკრატები. როგორც ჯერ-ჯერობით კარტიდან ვხედავთ, უნდა ვაიმარჯვოს ნიკოლაძე; აი თუ არ გჯერათ უყურეთ: ეს ექვსიანები წითელი და შავები ნიშნავს ერთად გრძელ ვზას, რომელსაც გამოივლის ეს მოხუცი ხელმწიფე—(იგივე ნიკოლაძე) სამხლვარ-გარეთიდან მომავალი; ეს პიკის ტუზი ნიშნავს ფულს, რომელიც მოაქვს მას იქიდან, ჯვრის ტუზი—პირობას, რომლის ძალით ფოთი ქალიან- (ამ სიტყვის გაგონებაზე იქვე კართან ატუხული კოწია შეკრთა) კაციანა დაწინდრებულია აქაურ ბურჟუებთან; შავი ტუზი იმიტომ აქვს ამოფარე-

ბული წითელს, — რომ ფოთელები ფულს ხედავენ და პირობას ვერა; — ეს ცალთვალა სალდათი ნიშნავს ფოთელებს. ეს ქერივი ქალი — უსაფუძვლო სიხარულს ფოთელებისას ფულების დანახვით გამოწვეულს, წითელი ცხრიანი და ორიანი-კი — მოხუცი ხელმწიფის არჩევნებში გამარჯვებას და ათიანი — სახელმწიფო ღუმამი 10 მანეთ დღიურ ჯამაგირს... გაათავა მარჩიელმა ბჭობა, მარა მგონია ვერ არჩია მართლათ. კარტის ცნობა მე არ ვიცი და მან ალბათ ის ალაპარაკა კარტს, რაც თვითონ სურდა. დავემშვიდობე ამათაც და გავსწიე მარგანეცისაკენ.

* *

მარა იმისთანა შენს მტერს მე იქ ვნახე. მარგანეცის ნოქარს №-დეს მოუკიღია ზურგზე ორი ვაგონი მარგანეცი და თავის ბაქანიდან სხვისაზე გადააქვს. გამიკვირდა და ვიკითხე: რა ამბავია ეს, რატომ გადააქვს თავისი ხაზინის საწყობიდან სხვისაზე მეთქი (სულთა ცოდვილო, მე მეგონა რადგანაც მის ბაქანზე მეტია მარგანეცი და სხვისაზე ნაკლები, ალბათ სოციალიზაციას თუ ახდენს მეთქი), მაგრამ დახეთ ჩემ განცვიფრებას, რომ ამისნეს: „ეს მარგანეცი მას ეხლა თავის საკუთრებათ გადააქვს, მაგრამ რადგანაც ბაქანი არა აქვს, ამიტომ დროებით სხვისაზე გადააქვს და იქიდან წამოღებულ ფულს თავის „ჯიბის ბაქანზე“ ინახავს.

მრეწველმა, რომელიც ყიდულობს ამგვარ მარგანეცს, რასაკვირველია იცის, რომ ის „კეთილშენადენია“, მაგრამ მეტი მოსაგები და სიიარფე ხომ იცით დაყუდებულ ბერსაც კი შეაძენს. ამგვართ, იქიდან ის მარგანეცი თურმე 5—6-ჯერ გადაიცვლის სხვადასხვა ადგილს და მანამდე ასე უმოწყალოთ ათრევენ და სტანჯავენ, სანამ გემი არ ჩი-

ყრის „ტრუმში“ *). მარგანეციდან ჩაყვები ბუხტისაკენ.

* *

მარა იქ ვარესი საკვირველებანი ვნახე. ვაგონები ჰაერში, როგორც ნაფოტები ისე ტრიალებდენ, ზოგს მთელი ვაგონი მანუფაქტურა მიჰქონდა, ზოგს — შაქარი, ზოგს ქფვილი — და ზოგს კიდევ რა ვინ იცის. ვისაც ვკითხე: რას შერგებით ამას, რა ამბავია მეთქი, ყველა იმას ამბობდა: „ეს ნებადართულია ამხანაგობაში, ჩვენ ვისარგებლებთ და რკინის გზა, „აბშქს-ტვა“, ან არტელი პასუხს აგებს ეს რა გვედარდებაო“. აქითობას რომ მოვდიოდი გზაზე სამსახურიდან გადაყენებული სადგურის უფროსი პომარცევი და ერთი დიუჟინი კანტორშიკ-ვესოვშიკები ვნახე. ისინი ნაბაღაში წასვლას ეპირებოდენ ფულების გასაყოფათ. ყველამ ერთად შემომჩივლა მათი უნუგემო მდგომარეობა სიმამრით და უსაქმობით სიკვდილის მოლოდინში. დავამშვიდე ეს უმწყვოთ დაცვნილი ხალხიც და ბულვარისაკენ გავვშურე.

კრეისერი.

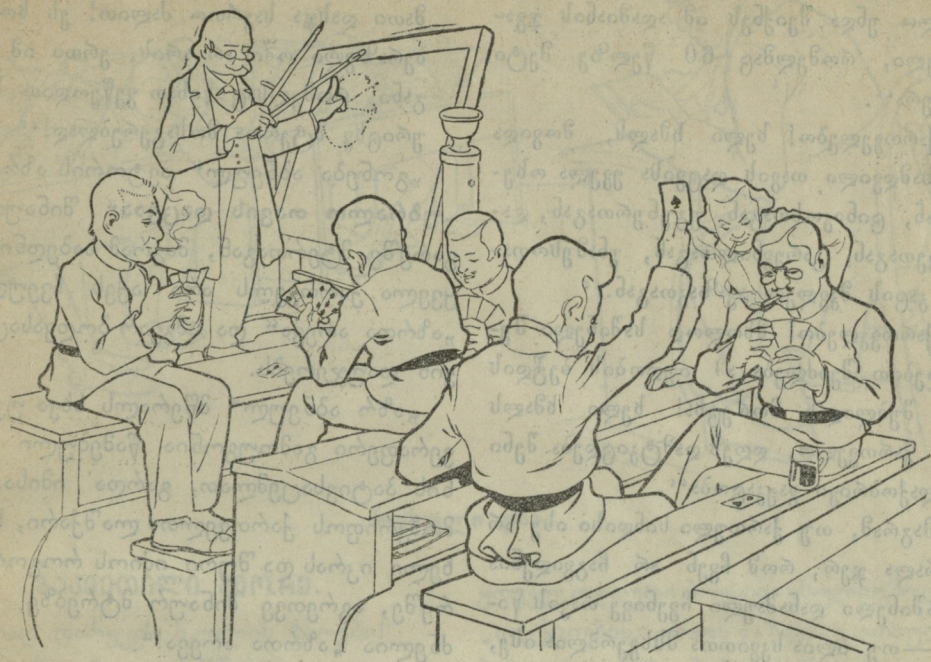
გ ა მ ო ც ა ნ ა

ვისაც აზრი მახვილი აქვს,
გონიერობს, იჩენს უნარს,
ვთხოვთ, ეს კითხვა გამოიკნოს:
რამდენჯერ გარეკენ ღუმას?

შავ-ბიჭა.

*) ამის შემდეგ კიდევ იტყვიან, რომ ჩვენში ვაჭრობა-მრეწველობა არ განვითარებულა უმადლეს საფეხურამდეო. ერთი საქონელი ხუთჯერ მაინც მოპარული იყიდება.

მოსწავლის დღიური

გ ე ო მ ე ტ რ ი ა .

გაკვეთილი პიკვლი.

გათენდა დილა! დაჰკრეს ზარები!
ჩამოგვატარეს სკოლის კარები...
შევკრბით სასწავლოთ ფართე ზალაში,
სკოლის „რეჟიმი“ შედის ძალაში.
ჩვენ ჩიტები ვართ თავისუფალი,
ჩვენივე თავის ჭირისუფალი.
არც ვხნავთ, არცა ვმკით და არცა ვთესავთ,
მხოლოდლა წიგნებს გავშლით, დავეცავთ.

დღეს პირველია—გეომეტრია,
აი, ლექტორიც შემოეთრია...
მაგრამ არ გვერჩის ყურნი ჩვენ სმენად
გულისა ლტოლვა მიგვიწვევს ღონად!...
მსწრაფლ გავაჩადეთ „ხლუსტი“, „ბაქარა“:
მასწავლებლისა გვესმის აღარა.
ამაოთ ხაზავს დაფაზე რგოლებს
აბა მითხარი: ვინ გაუგონებს?
სიყრმისა ჟამი რომ გავიმწაროთ
ერთი გვიბრძანეთ: როდის ვიხაროთ?!!

„ქართველო, ხელი ხმაღს იკარა!“

(გიგური, სამკლავიარო, პროვოკაცია)

ცნობილი მწერალი Baton-ი სრულიად უმიზეზოთ არ სწერდა პატივცემულ გაზეთ „ისარში“: „როდესაც ჩვენს დღევანდელ ცხოვრებას და კერძოთ ილია ქაე-ქავადის მკვლელობას ვუკვირდები „თავში აზრი მერევაო.“

რაც მართალია, მართალია და აზრთა შერევის უტყუარ საბუთს წარმოადგენს ამ დღეებში ქალაქში გავრცელებული

ფურცელი ქართველების-მიმართ. ვინ არის „აზრ არეული“, ავტორი მოწოდებისა, ჩვენ არ ვიცით და არც გვინდა ვიცოდეთ, მაგრამ მისი ნაწერი ფრიად საინტერესოა. ის მოუწოდებს ქართველებს შურის საძიებლათ.

— ქართველებო!, ამბობს „აზრ არეული“ მოწოდება, „ნუ ვანატიკებთ ნურავის ასეთ საშინელ შეურაცხყოფას; ნუ მოვიჭრით თავს ქვეყანაში. უგუნურმა ხალხმა იესო ჯვარს აცვა და ქრისტეს შეგობრებმა შური ვერ იძიეს; მაგრამ ეს იყო ოცი სა-

უკუნის წინეთ. ნუ თუ ახლა მთელი საქართველო უნდა შეიქმნეს ამ ადამიანის ჯვარმცემელი, რომელმაც 60 წელზე მეტი იმსახურა“.

„ქართველებო! ხელი ხმალს, მოვიდა ჟამი ნამდვილი თავის დაცვისა უველა რეკრთაცან, ცინიკოსთაცან, უგუნურთაცან, დამნაშავეთაცან, გარუნილთაცან, უნამუსოთაცან, კაცის მკვლელ ავასათაცან.“

„ქართველებო! მხოლოდ საშინელი შერისძიებით შეიძლება აი იუღობის ბეჭდის ჩვენი შუბლიდან მოწყდეს! ხელი ხმალს იკარ, ქართველო, დღეს დამტკიცდება შენი მოქალაქობრივი ვაჟკაცობა“.

„მაგრამ, თუ ქართული სინდისი ისე არ გამქრალა ჯერ, რომ ჩვენ არ ჩაკვიდნია ეს საშინელი დანაშაული ჩვენივე თავის წინაშე, — თუ იღია სვეითთა მსხვერპლთა ისე, როგორც ჰერცენშტიინი და იოლდოსი; —

ქართველებო! ნურც მაშინ შევაწვთ მტერს ასეთ დანაშაულს, ხელი ხმალს მაშინაც და ავინაზღაუროთ ის საშინელი დანაკლისი, რომელმაც იღიას სიკვდილით უველა ჩვენ უბედურებისთან შედარებით კაცილებით უფრო გაგვანადგურა!“

„ქართველებო! კმარა ამდენი მოთმინება! ადივსო მოთმინების ფილდა! ვინც უნდა იუოს იღიას მკვლელი, კარეული თუ შინაური, — დაჰკარ, ვაჟკაცო, გულციფად და შეუბრალებლათ, კმარა ამდენი სიღაჩრე აზროთა, მოქალაქეობითა და იარაღითა!“

„ქართველებო! ვინც უნდა იუოს დამნაშავე, — გარეშე თუ შინაური, — ერთნაირი შურის ძიება მათ, სსტიკი, უღმობელი, და დირსეული!“

„ქართველებო! შემოკრებით საქართველოს უოველი კუთხიდან ჩვენ სსტასტო ქალაქში, თბილისში, კანურჩველად სჯულისა, რწმენისა და ადგილისა! მარადმადიდებულნი, — ქართლ-კახელნი, გურული იმერ-მეგრელნი, აჭარა ქობულეთელნი, ძესნო და ჯავახელნი, (სვანო და რაჭველ სამურზაყანოელნი, თუშნი და ფშავ-სევესურნი,)

რათა ვიდრნათ ჩვენ მტერთა აღმჩენს და მათი დასჯა საქრთო ძალით! ეს სომ ბუმბურაზული რამი არ არის, ერთი იმ მოთაცანი, რომელსაც წინათ ვეწეოდით ხელმეურციხე მტერთა მოსაგერებლად!“

„გონება აბნეულ“ ავტორის აზრით ეს „უბრალო თავის დაცვა“ შინაურ და გარეშე მტერთაგან, მაგრამ საბედნიეროთ ყველა ქართველოს არა აქვს ჩვეულებათ „აზრთა არევა“ და ამგვარ ბოდვასაც არავინ დაუჯერებს.

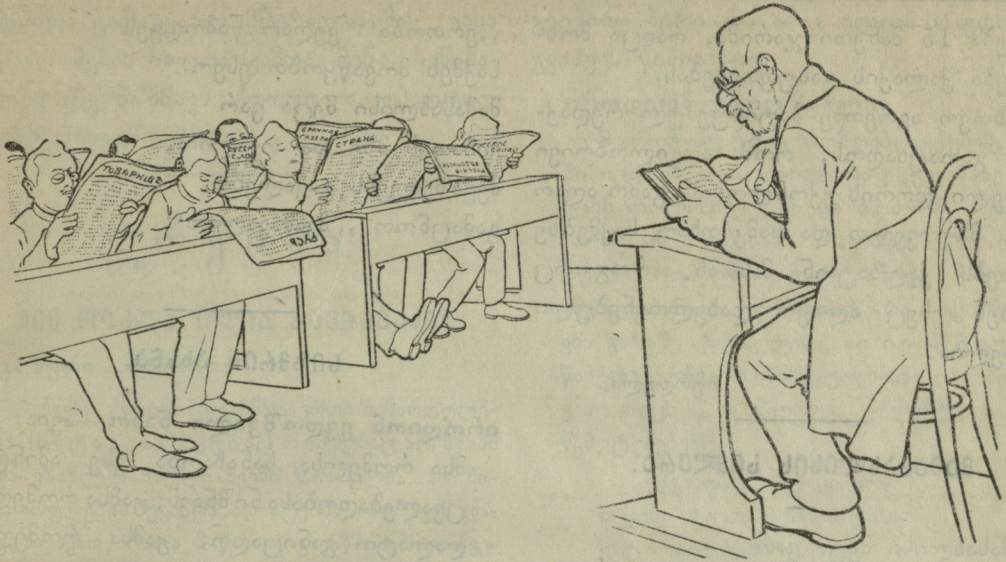
„აზრ აბნეულ“ მწერალს სხვა უკეთესი ვერაფერი გამოუგონია წამებული მგონის პატივსაცემლათ, გარდა იმისა, რომ მოჰკრიფოს ქართველთა ლაშქარი, ხმალს, ხელი იკრას და შური იძიოს როგორც გარეშე, აგრეთვე შინაურ მტრებზე. აი ასე ძნელია „აზრთა არევა“.

მეთვალყურე.

აკროსტინი — ზამოცანა.

ნეტარ არს ვაჟი უებრო,
ზეგარდმო ნიჭით ცხებული;
აწ „ისრის“ წიალს მჯდომარე,
წინეთ სულ სხვაგან რებული.
ძალ უძს რომელსა ატაროს
რწმენათ ფერადი კრებული,
იღწვის და იღწვის პირნათლათ,
ანგარებასა კლებული.
რა მოისურვოს, აღკვეთოს
რწმენა დიდი ხნის ღებული,
აღიღოს ბასრი კალამი,
საწერელთანა ვდებული,
ლექსი დაწეროს ან პროზა
ზრდილობას გადარებული.
იგი ვინ არის, მითხარით,
ქაბუკი ჩემგან ქებული?

თავუნა

რუსული ენა.

ბაკვეთილი მხორცი.

კვალად დარეკეს სკოლის ზარები! შევედით შრომით განამწარები, რომ მოვისმინოთ ენა რუსული ჟურნალ გაზეთით დავიტკბოთ სული. აწ ვისლა უნდა გოგოლ-პუშკინი, გამოგვილაცა აზრი და ტვინი!..

ყოველ დღიური პრესით ვსულდგმულობთ; „ლექციების“ დროს გაზეთს ვკითხულობთ. ზის კათედრაზე მარკ ივანოვი ხელთა უპყრია „პოლივანოვი“, და შეპყრობილი ფეხის ქარებით ამაცობს ჩვენი განვითარებით.

პროვინცია

სუსის რაიონი. ჩვენი ძვირფასი ბოქაული აგერ 28 დღეა რაც მგზავუციონურათ იმყოფება ჩვენს რაიონში. მიზეზი ასეთი ხანგრძლივი სტუმრობისა 5000 მანეთის მოკრეფა, განსვენებული ს. გოთუას ოჯახის სასარგებლოთ. სტატისტიკური ცნობებით ამ ხნის განმავლობაში სტუმარს ზვარაკათ შეეწირა: 234 გოჭი; 560 ქათამი 67 ინდოური, ამდენივე ბატი; 32 იხვი ანუ კვატა;

დარჩენილ ქათმებს და გოჭებს შეერთებული კრება მოუხდენიათ. კრებას ერთხმათ აურჩევია ბოქაულთან გასაგზავნი დეპუტაცია: ერთი 37 წლის გოჭი და 19 წლის ყვინჩილა. ასე ხნიერი დეპუტატები იმისთვის აურჩევიათ, რომ ახლგაზრ-

დებთან საქმის დაჭერა არ უყვარს ბოქაულს. დეპუტაციამ მოახსენა მათ კეთილშობილებას შინაურ ცხოველთა გასაჭირი-ბოქაული განრისხდა და დელეგატებს ჯუმათის მონასტერში ცხოვრება გადაუწყვიტა სამხედრო წესების მოხსნამდე.
ვახუშტი.

ჩოხატაური. გურიის სამღვდლოებამ დრამის ფულების შესახებ კრება მოახდინა. დაესწრო 40 ხუცესი. უმეტესობით ერთის წინააღმდეგ დაადგინეს: ხალხს დრამის ფული არ მოსთხოვონ. იმ ერთ ოპოზიციონერს გული შეუწუხდა ასეთი დადგენილებით.

ქალაქის გასაწმენდათ ვაქრებმა ჯარიმის დაარსება გამოიგონეს. ვინც სისუფთავის საჭიროებაზე დაიწყებს ლაპარაკს, იმას გა-

დახდება 15 მანეთი ჯარიმა, რაიცა მოხ-
მარდება ქალაქის გასუფთავებას.

ვთხოვო აგრეთვე პატრიცემულ რედაქ-
ციას გაოაცხადოს, რომ ადგილობრივი
მარჩიელი დროის უქონლობისა გამო აღარ
იღებს მსურველთ და სამკითხაო საქმეებზე
უთითებს ქალბატონ მ-სთან. როგორც
ამბობენ ესეც ძლიერ დახელოვნებული
მარჩიელია.

შურდული.

მამასახლისის სიმღერა.

მამასახლისი მეცა ვარ
ჩიბათის მზე და თვალიო,
საუბედუროთ ვერ მიცნობს
გაზეთი „შემავალიო“.
ყველგან გავითქვი სახელი
მოხერხებული კაცისო,
ვექილობის დროს შევცანცლე
ასიანები კლასისო.
„ერთობა“ იყო თუ რაცხა
იმას დაუდგეს თვალიო
ფერდები ჩამომითხელა
და გამიჩინა ვალიო.
მაგრამ მომხედა უფაღმა
და მტრებს დაეცა მეხიო,
შენს მოწონებულს „ერთობას“
უცებ გაუშვა ფეხიო.
წამოვიყარე ქოჩორი
და დავემგზავსე აფთარსო,
ფურცლები ჩავაკერევი
ძღვნისა და ქრთამის დავთარსო.
რამდენჯერ გამომიგზავნა
სოფელმა მოციქულიო,
ერთხელ ისეთი მიმბეჭევს
ლამის დავტოვე სულიო.
მირტყან რამდენიც ენებოსთ:
ჯაქვს ვერ შევუშვებ ხელსაო!
ვით გავეყარო ბედკრული
მამას და მარჩენელსაო.
თუ ღმერთმა კარგათ მიმყოფა
ჩემი მწერალი ესეო,

„ერთობა“ ვეღარ წამოდგეს
საქმეს მოვაწყობთ ესეო.
მამასახლისი მეცა ვარ
ჩიბათის მზე და თვალიო.
მეგაზეთებს გავალებთ
გამაცნოთ „შემავალიო“.

კაფე.

სიზმრის ახსნა.

იროდიონ ევლაშვილი ნახო—ავია: ჟა-
მსა რომელსა სანახაობა ესე ამინდის
ცვალებადობასა ნიშნავს; ჟამსა რომელსა
ლალატი განიცადა; ჟამსა რომელსა
ავი შეგემთხვას და სინდისი გასცვალო
ქანქარსა ზედან. სხვათა ჟამთა შინა სა-
ნახაობა ესე მოასწავებს ქვეწარმავალ-
სა, წოდებულსა ქამელეონათ, რომლი-
სა ცვალებასა არ აქვს დასასრულ.

**ჟამათა კრებული ნახო საპნის ბუშტთა
მბერავი**—უბრალოა: ჟამსა რომელსა სა-
ნახაობა ესე ნიშნავს მწერალსა მას „Bi-
ton“-სა მჯდომარესა წერად. ჟამსა რომ-
ელსა სანახაობა ესე მოასწავებს კვა-
ლად მწერალსა ვინმეს, რაინდსა უში-
შარსა და უებროსა, რომელი, უდაბნო-
სა შიგან მდგომარე, მოუწოდებს სპათა
ერთგულთა ქართველთასა აღჭურვად სა-
ჭურველითა მტერთა „შინაურთა და გა-
რეშეთა“ დასათგუნად. სხვათა ჟამთა
შინა სიზმარი ესე ცუდია, მოასწავებს
გადაშენებას.

**ბაბილონის გოდოლი და ენათა შერე-
ვა გესიზმროს**—ავია; ჟამსა რომელსა
შეგემთხვეს მიქცევა ფერხთა შენტა რე-
დაქციასა შინა „ისრისასა“. ჟამსა რომ-
ელსა ნიშნავს „სავაცოსა, სააფხაზუ-
როსა გიმნაზიასა“. სხვათა ჟამთა შინა
სანახაობა ესე მოასწავებს სახლსა მას
ტუსალთა სამწყვდეველსა.

**პრობკა ნახო ბოთლისა საცობელი წყა-
ლსა ზედან მოტივტივე**—კეთილია: ჟამ-
სა რომელსა სიზმარი ესე ახდეს უბრა-

ლოთ: გადაეყარო მწერალსა მას იასა ეკალაძესა. სხვათა ჟამთა შინა სანახაობა ესე ნიშნავს ქუთათურ უპარტიო ინტელიგენტებსა.

პ რ ე ს ს ა .

ვინ მოკლა ილია ჭავჭავაძე?

—გაზეთი „ისარი“:

„ჩვენს ქვეყანაში გაჩნდა ერთი მიმართულე-ბა (ნეტავ რა ჰქვია?) რომელსაც არ სწამს და ეზიზღება მთელი ჩვენი წარსული. ამ მიმართულების უვიცმა ადგილებმა იმუშავეს და უღალავათ, რათა მაწასთან გაესწორებიათ ჩვენი მგოსანნიც, მწერალნიც, მოღვაწენიც, რომელნიც ხალხის პირად მტრებათ გამოჰქავედათ და ბრბოს უსისინებდენ—ჰკა მაგათაო“

„ადვილი წარმოსადგენია, რა ფანტიკურ მძულვარებასა სთესავედა ამგვარი ქადაგება ბნელს მასსაში ყველა იმათ წინააღმდეგ, ვინც „მართლმორწმუნე“ არ იყო, ვინც ილიასავით სხვა მიმართულების იდეოლოგი და წინამძღვარი იყო“...

პატივცემული ორგანო ფედერალისტებისა მართლაც ჩვეულებრივის დაკვირვებით და მიუდგომლობით არკვევს იმ ნიადაგს, რომელზედაც მისი აზრით აღმოცენდა ილია ჭავჭავაძის მკვლელობა. მართალია აშკარათ არ ასახელებს იმ მავნე მიმართულებას, რომელმაც აწმყოსა და წარსულს შორის ასე უცებ შესწყვიტა კავშირი, რომელმაც გლეხებსა და მემამულეთა შორის ინტერესთა ბრძოლა გააჩაღა, მაგრამ ეს არ მოსდის გაზეთს ლაჩრობით, როგორც შეიძლება იფიქროს ვინმემ, არამედ მოსდის „მორცხვობით“. ჩვენც რასაკვირველია ეჭვი არ შეგვდის მის უმანკობაში. „ისარი“ ყოველთვის „განსხვავებული“ მოქმედებისა იყო და მოძრაობის მერანზე მოლა მასრადინასავით პირუკულმა, (პირით წარსულისაკენ) იჯდა. ახლაც საბუთი აქვს პილატესავით ხელი დაიბანოს და ღალად ყოს: „ქართველებო! ჩვენ მუდამ წარსულისაკენ

გვეჭირა პირი და არც ილიას სიკვდილში გვიძევს წილი“-ო.

იროდიონ ევლოშვილი:

ნაძირალეები, რომლებიც ქუჩის ყურეში იციანიან, რომელთათვისაც ქვეყანაზე არსებობს მხოლოდ ქუჩი და რომლის ამოსავებათაც არ ერიდებიან არავითარ გზას. უმადურნი, რომელთაც ძუძუ აწოვა ქართულმა მწერლობამ და რომელთაც არა იციან სხვა ენა გარეშე ქართულისა, აი ილიას მკვლელთა წამქვზებელნი. ისინი ეკუთვნიან იმ პირუტყვთა რიცხვს, რომელნიც უძღურებისა გამო წამუტუნებენ!!!

„უგვანონო, მას კი არა თქვენი ტყვია მოხვდა ერსა ისტორიის საზიზღარნო ფურთხი, კრულვა თქვენ სახელსა.“

ღონიერი და გესლიანი კალამი იროდიონ ევლოშვილისა დიდი ხანია მიყურდა ქართველი ერის საუბედუროთ. ჩვენ არ ვიცით რას მიეწერება ასეთი დუმილი, მაგრამ ილიას ტრაგიკულმა სიკვდილმა მისი ზნეობის სიმებიც შეარხია და ააფლერა. მგოსანი აქლემივით იფურთხება ირგვლივ და აღშფოთებულ გრძნობას ქუჩის ყურეში მოცინარ, „ნაძირალეების“ განადგურებით იმშვიდებს. ჩვენის აზრით, ეს უკანასკნელი აღმაფრენაა მისი ძლიერი ნიჭისა „კუჭის“ სიმძიმით გამოწვეული; როგორც „პოეტი“ და გრძნობით არისტოკრატი სამართლიანათ ჰკიცხავს „ჭივებს“, რომელთაც არ ძალუძსთ ღამურასავით ფრენა. მიუხედავად იმისა, რომ იროდიონ ევლოშვილი მხედარი-პოეტია, აშკარათ მაინც არ ასახელებს ილიას მკვლელებს და „ნაძირალეებს“ საერთო ჯგუფის გამოყოფით თითონ სპეტაკათ რჩება. აბა სად ევლოშვილი და სად „ნაძირალობა“!!!

„Baton“-ი:

„ვინ მოკლა ილია? ნუ თუ ილია ჭავჭავაძე უნდა მოეკლათ და ათასი გოშია-გოშპარა, რომელთაც თავს იღვეს ჩვენი ცხოვრების მოწყობა, ნაცვლად კი შეურაცხვეს და განადგურეს იგი, ცოცხალნი დარჩენ?“

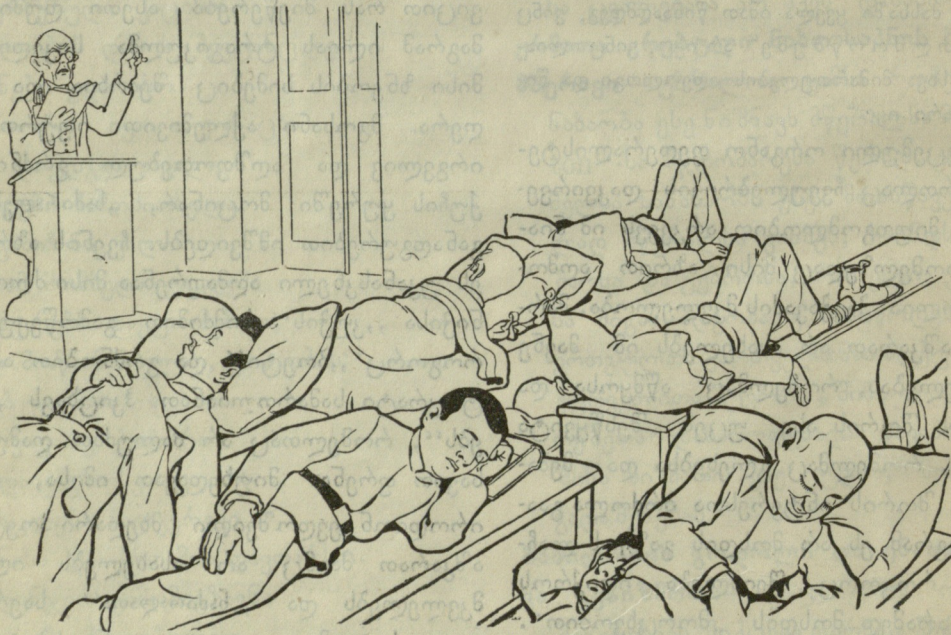
„მაგრამ შეიძლება ილია ქართველის ხელს არ მოუკლავს? ყოველ შემთხვევაში ჩვენი გზა ერთია. თუ კიდევ დარჩენილა ჩვენში კაცი, რომელსაც ადამიანი ჰქვია, რომელიც თავის თავს ადამიანს უწოდებს, დაგვრჩენია მ.ოლოდ შურის ძიება!!!“

ან ავიზრჩოლოთ სირცხვილის ბოლი და შიგ გამოვხარჩოთ ქათველები... მოვკლათ აკაკი, ვაჟა-ფშაველა და ახალი ჯურის წმინდანებს ჩავაბაროთ საქართველოს საქმე. ან ხელში მახვილი ავილოთ და გავგვიროთ მტერი ვინც უნდა იყოს იგი; მაგრამ როცა ყოველივე ამას ფიქრობ თავში აზრები გერევა, ფერხთა გან ნიადაგი გეცლება და ამბობ: რისთვის იტანჯები! ჩვენს ქვეყანაში განა კაცია ადამიანი?!“

ახალგაზრდა მწერალი „Baton“-ი ცნობილია, როგორც ჭკუა დამჯდარი და დარბაისელი მოაზრე ქართველი. ძველი რაინდული ქცევა კვალად ასულდგმულებს მის ფართე ბუნებას და მამულისათვის ანთებულ სულს. როგორც დანარჩენი ფედერალისტები, ისიც ჩხირკედ-

ლაობათ სთვლის ქართველი ხალხის უკანასკნელი წლების ცხოვრებას და აუცილებელ გადაგვარებას უწინასწარმეტყველებს. როგორც შორეული წარსულის მოტრფიალე, დაუსრულებელი მოძებრა ნამდვილი ქართული შურისძიებისა ანუ სისხლის ადებისა. ის სამართლიანათ მოუწოდებს ჭეშმარიტ, გულით ქართველ ხალხს, მახვილით ხელში განგვირონ მტერი, ვინც უნდა იყოს იგი. მაგრამ დამნაშავეს, ე. ი. ილიას მკვლელს „Baton“-ის ბედნიერი თვალებიც იმ „გომიბა-გომბარათა“ შორის ეძებს, „რომლებმაც თავს იღვეს ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების მოწყობა“.

დასასრულ სამართლიანათ მიგვაჩნია ავტორის შენიშვნა, რომ როდესაც ზემო აღნიშნულს ღაღადებს, მას „თავში აზრები ერევა და ფერხთა ქვეშე ნიადაგი ეცლება“.

ლათინური ენა.

მესამე გაკვათილი.

დარეკეს ზარი მესამეჯერა!
 აწ ლათინურის მოგველის წერა.
 მაგრამ არა გვაქვს წერის ხალისი
 სტოლოზე მივიწყვეთ თითო ბალიში,
 მივდევით თავი და მივიძინეთ...
 (ვინ გაბედავდა ამაებს წინეთ?!!)

სდგას მაგიდასთან მასწავლებელი
 გაუსროლია მარცხენა ხელი,
 და ლათინურსა ჩააბუღბუღოებს
 ღირექტორს მაინც არ მოიმღურებს.
 „კაზიონია“ საქმე ამათი
 აქ უნდა დაჰყოს ერთი საათი.

მესამე არჩევანი.

ჩონატაური. საარჩევნო აგიტაცია უკვე გაჩაღდა. „ქვეშარიტ რუსთა კარშირის“ ორატორმა მაისურაძემ ხალხს განუმარტა მეორე დუმის გარეკის მიზეზები და ურჩია კვალად აღარ გიგზავნონ ისეთი მოღალატე დეპუტატები. ორატორის მქვერ-მეტყველებამ მოისყიდა მსმენელნი და რწმუნებულებათ სულ ინგუშ სტრაჟნიკების არჩევას აპირობენ. უკვე აღძრეს შუამდგომლობა ადგილობრივ ბოქაულთან, რომ მან ნება დართოს სტრაჟნიკებს არჩევნებში „აქტიური“ მონაწილეობის მიღებისა.

შურდული.

აზნაურის სიმღერა.

შიმშილ-კვნესა დამემართა და შევშინდი ისე, რომა მყის მიემართე ექიმს; მანაც წამლათ დამინიშნა შრომა.

და მეც ვშრომობ: ჯერ მრავალჯერ შემოვუვლი ირგვლივ „ბულვარს“, მერე შევალ „გასართობში“, ვითამაშებ დიდხანს იქ „ნარდს“.

შემდეგ წავალ, დავიძინებ, გამოვძლები კარგათ ძილით, უდარდელათ, უზრუნველათ წამოვდგები გვიან დილით...

სულ ასე და ამნაირათ შრომაში ვლევ ღამე-დღესა, მაგრამ მაინც ჯერ ვერ მოვრჩი, ისევე მჭირს შიმშილ-კვნესა!

ხუმარა.

დეპუტები.

ბათუში. ქალაქის საავათმყოფოს მოსამსახურეთა კრებაზე 14 ხმის უმეტესობით 15 წინააღმდეგ გადასწყდა ავათმყოფებს რივიანათ მოეპყრან. დასასრულ მთელმა კრებამ დადგენილების შესახებ პროტესტი განაცხადა.

სამტრედიო. გამუდმებით იმართება სასულიერო პირთა კრებები ღრამა ფულების შესახებ. თითო კომლს რვა-რვა მანეთი უწევთ გადასახადი.

ოჯურგათი. ასეთი წესები ბოლო დროს შემოიღეს თუმცა დაქერის დროს არც წინეთ აკლებდენ ხელს. მასწავლებელ მენაბდეს ცემისაგან სისხლის აღებინებს პირიდან.

ჭუთაისი. ადგილობრივი კადეტები ნიჟარაძე ჩიკვაიძის მეთაურობით ენერგიულათ ემზადებიან არჩევნებისათვის.

აჭარა. ამ დღეებში ჩამოვიდა რამოდენიმე რუსულის მცოდნე მუნჯი, სკოლებში რუსული ენის მასწავლებლათ. მუნჯები უკვე შეუდგენ თანამდებობის ასრულებას. აჭარელი ბეგების აღტაცებას საზღვარი არა აქვს.

ხონი. ხონის რაიონში მასწავლებლები ჯერ-ჯერობით არ დაუმტკიცებია სახალხო სკოლების დირექტორს ივანე შარაშიძეს.

ბათუში. გასულ კვირას ცნობილმა პედაგოგმა ალ. ნათაძემ საკრებულო დარბაზში საპირო ლექცია წაიკითხა ბავშვების აღზრდის შესახებ. ლექტორმა დაასაბუთა, რომ თუ მას კარგ დედებს ჩავაბარებთ, იმას შეუძლია კარგი შვილები ჩავვაბაროს. ლექტორი ხანგრძლივი მუშტის ცემით დააჯილდოვეს.

ხ ა ტ ვ ა .

გაკვეთილი მართხა.

აღარ ვათავდა ვაკვეთილები!
 და კარანდაშნი წვერწათილილები
 მზათ უნდა გვქონდეს სახატავათა,
 ეს ცხადი არის თავისთავადა.
 მაგრამ ვინ უგდებს ძველ წესებს ყურსა,
 ხატვისა ნაცვლათ ვაწყობთ ლეკურსა.
 ვიშოვნეთ დოლი, ზურნა ჭიჭყინა,

უცხო სიტყვების ახსნა.

(იხილეთ „შუამავალი“ № 6)

ოდა. გურიაში ოდას ეძახიან სასტუმრო სახლს. წინათ ოდები ძალიან ხშირი იყო, ისეთ ცოტათ თუ ბევრათ შეძლებულ გლეხს ვერ ნახავდით, რომ ოდა არ ქონებოდა. 1905 წლის დამლევს გურიაში თავი იჩინა ოდების საშინელმა ჭირმა. ერთი თვის განმავლობაში ოდების სინსილა სულ გაწყდა. ექიმებმა დიდი

მთელი დღე სწავლა ჩვენც მოგვეწყინა!
 და რომ მოვეუკლათ გულს კაეშანი
 მოვიღებნეთ რალა, ერთად ყველანი.
 ვთხოვთ მასწავლებელს რომ: არ ივაროს
 ერთი ლეკორი ჩამოუაროს.
 მაგრამ ჩვენს თხოვნას არ მისცა ყური
 არ გაგვიწია ეს სამსახური.

ეთის შემდეგ ძლივს გამოიკვლიეს ოდების ჭირის ბაცილები. ეს ბაცილები ხოლერის ბაცილებს წააგავს, მხოლოდ განსხვავება იმაშია, რომ პირველათვე ავათმყოფ ოდას საშინელ სიცხეს აძლევს, ისეთ სიცხეს, რომ გვერდები და თავი ნაკვერცხალივით უხდება, შემდეგ თავზე ალი ასდის და ოდაც ქრება. ავათმყოფ ოდას ფაღარათი არა აქვს როგორც ხოლერით ავათმყოფს. ხოლერის ბაცილები უიარაღო თვალით არ დაინახება, ხოლო ოდე-

ბის ჭირის ბაცილები დიდრონი მხეცები, ორ-ფეხა, ჩოხიანი, უბრალო თვალით ადვილათ დასანახი. ოდების ჭირმა ამ ბოლო ხანს იკლო გურიაში, თუმცა ჯერ სულ არ მოსპობილა. როგორც გავიგეთ ამ უკანასკნელ ხანში დონადის ოდა გამხდარა ავით და სულიც წამსვე დაუღვია.

ოქტომბერი — ოქტომბერი შემოდგომის თვეა. წინათ ყველა წლების ოქტომბერი ერთგვარი იყო, ერთ ფეროვანი, წვიმიანი და ყოვლად უსაცოცხლო. ხოლო 1905 წლიდან ოქტომბერი შეიპრიკა (გადირია) მარტივით. ოქტომბერმა აპრილის ტანისამოსი ჩაიცვა და თავი გაზაფხულის თვეთ გამოაცხადა. საუბედურთ 1905 წლის ოქტომბერს ჩაშხამდა ასეთი თავხედობა. სასტიკათ დასაჯეს აპრილიც და ოქტომბერიც ოქტომბერი იანვრის ადგილზე დანიშნეს და აპრილი ნოემბრის მას შემდეგ ისე აირია ყველა თვეები, რომ ძალი პატრონს ვერ ცნობილობს. ყველა თვეები იანვარ-ნოემბერთან მიიჭუჭკა და ზამთრის თვეებათ გამოაცხადეს თავი.

ოინი — კვანტი. ისეთი კვანტი, რომელსაც სრულიად არ მოეღი ისე გამოგკრავენ. ოინ-კვანტი შეიძლება იყოს პოლიტიკური, ეკონომიური, ლიტერატურული და ფიზიკური. ყველაზე მწვავე პირველი სამია.

ოფლი — ოფლი, როგორც შრომა — ორგვარია, ფიზიკური და გონებრივი — ე. ი. ლიტერატურული. ფიზიკური ოფლი მეტათ ნაყოფიერია, ხოლო ლიტერატურული კი სრულიათ უნაყოფო. დავამტკიცოთ მაგალითით. ვსთქვათ მოსამსახურე ბიჭი გყავს და ბაზარში გაზავნეთ სანოვავის საყიდლოთ. ბიჭმა დიგვიანა და გაჯავრებული თქვენ თითონ წადით. შეგხვდა ბიჭი, მოგივიდათ გული, მივარდით და სცემთ, როგორც მაგალითად დ. მიქელაძემ სცემა. ცემაში ენერგია იკარგება, ოფლი გამოგ-

დით, ხოლო ეს ოფლი ნაყოფიერია: პერანგი იქნინთება და მრეცხელს სამუშაო უჩნდება. ეს არის ფიზიკური ოფლი. ავილოთ ეხლა გონებრივი, ე. ი. ლიტერატურული ოფლი. ვსთქვათ ზიხარ „ისრის“ რედაქციაში სწერ აღმუშოებელი, ადელვებული, მთელი სხეული თრთის, გინდა ვინმეს უკბინო ან ცილი დასწამო. მთელი სხეულიდან ოფლი გაგდის, ფრჩხილებიდანაც კი, შუბლიდან ჩამონარეცხი ოფლი ნაწერს ეწვეთება და შლის, — შრომა იკარგება: მაშასადამე ასეთი ოფლი უნაყოფოც და საზარალოც არის.

ოლარი — ისეთი საარაკო საშუალება, რომლითაც შეუძლია დამშეულ მღვდელს გაძღეს. ოლარს ისეთი ძალა აქვს, რომ მღვდელი მუდამ მძღარია, ხოლო როცა ოლარი ამ ძალას კარგავს, მღვდელი ოთახის კარებს იკეტავს, ტასტთან მიცოცდება და ოლარს რეცხს. მეორე ღღეს მის სამწყსოში ვინმე კვდება, ხოლო როცა ვინმე მოკვდება, მღვდელიც ძღება. ოლარი დიდი თავსატეხი საგანია. წინათ ერთმა კილურაძე ხუცესმა ჯაში ხუცესი შექამა ოლარის გულისთვის.

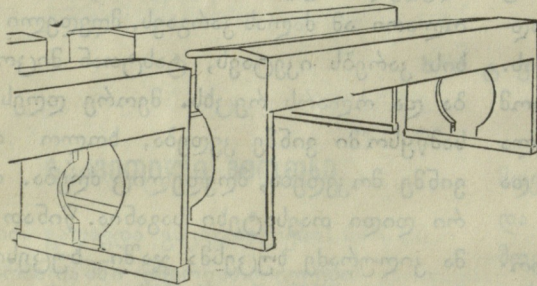
ორაგული — ორაგული არის თევზი. ორაგული, რომ თევზია ეს რასაკვირველია ყველამ იცის, მაგრამ რა ძალა აქვს ორაგულს ეს კი არა. ორაგულს ისეთი ძალა აქვს, რომ რაც უნდა ორაგული მტერი გყავდეს მოყვარეთ გაგინდით. (თუ არ გჯერათ სცადეთ, მხოლოდ ორაგულს თან უნდა ახლდეს წითელი ღვინო და ხარის ბეჭი მძაღე-ძმარით). ორაგულს მხოლოდ ერთად ერთი თევზი სჯობნის — ეს არის ზუთხი. ზუთხის ბადალი მთელ ღუნიაზე არ იქნება. ეს საარაკო თევზი პირველათ ქუთათურმა „კალისტრატემ“ აღმოაჩინა. ზუთხი უებარი წამალია საარჩევნო ავითაციისთვის.

ოზურგეთი — სატახტო ქალაქია. როგორც ძველი გადმოცემიდან სჩანს ოზურ-

რგეთი დაურქმევიათ ამ ქალაქისთვის თათ-
რებს. როცა ქალაქში შესულათ ვერაინ
უნახავთ და „გეთო“ (წავიდეთ) უთქვამთ.
კაი ხანს ეძახდნენ ამ სახელს ამ „ენასა-
ვით გაგრძელებულ“ ქალაქს. როცა
ხელმეორეთ აიღეს ოზურგეთი სახელი
შეუცვალეს დასტოვეს სიტყვის მეორე
ნახევარი „გეთ“. (თუმცა „პაწა ნი-
კოს პროექტიც იყო სახელის ამგვართ
შეცვლა, მაგრამ ყველაზე წინათ თვითონ
ქნა „გეთ“ და პროექტი, როგორც რკინის

გზა, განუხორციელებელი დარჩა) წინ მოუ-
მატეს „ოზურ“-ის მაგიერ „გელ“ გამოვი-
და „გელ-გეთ“ პირველათ დაიძახეს „გეთ“
და ვინც სახეირო ვინმე იყო ოზურგეთი-
დან გაქრა. მერე დასძახეს „გელ“ და რაც
„ხულიგანები“ იყო გურიის ყოველ კუ-
თხიდან შემოკრბა ოზურგეთში. ძველი სა-
ტახტო ქალაქი „გელების“ საბუღარი
შეიქნა.

(შემდეგი იქნება)

სამშობლო ენა.

მეხუთე გაკვეთილი.

მეხუთეჯერაც შემოჰკრეს ზარი!
ვერ ავიტანეთ გულ შესაზარი...
წინ გვედგა მარტო სამშობლო ენა
მაგრამ ვის ძალ-უძს მისი მოსმენა?!
და მივატოვეთ ბედით კრულებმა
სკოლის დარბაზი დაჩაგრულებმა.
ანკი რათ გვინდა სამოცი ენა?

ერთი მათგანიც გვეყოფა ჩვენა!..
მიანც არ სცბრება მასწავლებელი
სიტყვა ამოსდის გულისა მწველი,
და ვით მოძღვარი უდაბნოსა
დარბაზში მარტო დაღადებს ისა.

ეშმაკი.

მადაგებელი.

ზურღულის ფოსტა.

იყო ქვეყნათ კაცი ვინმე
მელქისედედ წოდებული
აკვანშივე ეტყობოდა:
ღვთით იყო მოწოდებული.

უქმად იყო კაცი ესე,
აზრებოდა პირში ენა,
რალაც ბედათ ამ დროს ძილში
მას უფალი მოეჩვენა

„მელქის ადექ“ უთხრა ღმერთმა
წარუძებვი წინ ქვეყანას,
იქ ზეცასაც დაგისწავლი
აქაც მოგცემ რეაას მანათს“

რა თქმა უნდა კაცსა იმას
ეს ამბავი გაუხარდა,
მოიყარა მდებლათ მუხლი
უფალს მადლი გაღუხადა.

შემდეგ უცბად გაახსენდა
და კვლავ უფალს შეევედრა:
„ღვინის ფასი მომიმატე
ღლეში მინდა თითო „ვედრა“

ამის შემდეგ კაცი ესე
დადის ქრისტეს მოციქულათ
გავა „ექალიის“ სერზე
ურჯულოთ გამობს გაბედულათ.

ჯვარით ხელში კრუღვას უთვლის
„ყაზილარებს“ „მაწანწალებს“
ვინც „ერთობა“ მოიგონეს
უფროსთ გამობა ხალხს ასწავლეს.

ამით სარჩოც ქე იზოვნა
მთავრობაც ჰყავს მადლიერი,
მოკვდება და იმ ქვეყნადაც
ადგილი აქვს შესაფერი.

ტარტაროზი.

ბათუმი. ბრეგვადეს. ჩვენი გაზეთი ვერ მია-
ნიჭებს ავტონომიას თქვენ გაზეთ „ჩიკინს“.
ანდანდელი თქვენი გაზეთი მარტო მასწავ-
ლებლების ცნობრებიდან არის, თითქმე ზედა-
გოგთა ორგანო იყოს. რედაქცია მადლობელი
იქნება თუ მასალებს სისტემატიურათ მოგ-
ვაწვდით.

ფოთი. ბელაძეს. თქვენი ლექსი არ დაი-
ბეჭდება. შესწორება ძლიერ ძნელია, თორემ
ენერგეას არ დავზოგავდით. არც ზოეზიანა
შიგ მიმზიდველი. რასა გავს მაგალითად:

„მარცხნიდან მორთეს უვირილი
ძირს, ძირს ქოფაქო ძაღლო,
რაც დედა ატირევი
არ გვეო მამაძაღლო“

ერთი სიტყვით ლექსი უოველ მხრეც კო-
ჭლობს.

ჭიათურა. იწერებით რადაცას იხვეების ჰე-
სახებ და კაცი ვერაფერს გააკებს. ჩვენ ვა-
ცხადებთ, რომ ისეთ ქარაგმულ წერილებს,
რომელსაც ხორც შესხმული ადამიანი ვერ
გაიგებს უოველთვის ცალკე წერილი უნდა
ანდდეს ნახდელი შინაარსით.

ლანჩხუთი. კავეს. დიდის საამოვნებით.
თქვენ მოგვანდეთ ასეთი ლექსები, მხოლოდ
უფრო მოკლე მოკლე სხვა და სხვა ტემებზე.

ბაქო — თაგუნას. თქვენი აკრესტიანი ზი-
რველ ნომერშივე იბეჭდება. იმედაა შემდე-
გისთვინაც მოგვანდით მასალებს.

რედაქტორ-გამომცემელი
ს. თავდიშვილი.

ელექტრომბეჭდავი
ამხანაგობა
„შ რ ო მ ა“

ყოველგვარ საბეჭდავ საქმეს ასრულებს სუფთათ
და სწრაფად, დაკლებულ ფასებში.

ბიბლიოგრაფია.

საზოგადოთ ქართული ლიტერატურა მეტათ ღარბია, მას არ მოუპოვება სამეცნიერო წიგნები ამა თუ იმ საჭირბოროტო კითხვზე. ასე იყო წინათ, ასეა ეხლაც. მას ვერ უშველა ვერც ვითომ და ცენზურის გაუქმებამ და ცერაფერმა. მართალია უკანასკნელ წანებში რამდენიმე პატარ-პატარა ბროშურები გამოიცა, მაგრამ ის დღეს ვერ აკმაყოფილებს თანამედროვე მკითხველს. მას უნდა რომელიმე კითხვის ვაჭლათ და პოპულიარულით გარკვევა. ასეთი კითხვაა დღეს ანარქიზმი. უკანასკნელ წანებში ჩვენ შიაც გავხდენ ანარქისტები და თავიანთი მოძღვრება ამა თუ იმ სახით მიაწოდეს მუშებს და მათი თავისკენ გადაყვანა მოინდომეს. აი ეს თავსატეხი კითხვა უნდა გამოგვევლიოყო მუშებისთვის, რომ ნათლათ დაენახათ ანარქისტების ფიზიონომია. დღემდე ამ კითხვის შესახებ თითქმის, რომ არაფერი დაწერილა, მართალია გახუთებში დაიწერა რამდენიმე ფელეტონი, მაგრამ ის სრულიად ვერ არკვევდა ამ საკითხს. ნ. ჟორდანიას „ანარქიზმი“ სწორეთ, რომ ზედ გამოჭრილია ამ კითხვისთვის და საცხებით და გარკვევით არჩიეს მას. თამამათ შეიძლება ითქვას, რომ ასეთი წიგნი იწვიათა ქართულ ლიტერატურაში. ნ. ჟორდანიას თავის წიგნში ნათლათ ახასიათებს ანარქისტულ მოძღვრებას და უპირდაპირებს მას სოციალიზმს. წიგნი გამოცემულია გამომცემელ ანხანავობა „კოლხიდას“-გან. შეიცავს 167 გვერდს და ღირს ცლიერ იაფად 30 კ. ვურჩევთ ყველას, ვისაც კი ამ კითხვის გამოგვევლიო აინტერესებს, შეიძინ-ნ ეს წიგნი. გამომცემელ ანხანავობა „კოლხიდას“ განუძრახავს გამოსცეს სამეცნიერო წიგნები სუფთათ და ხელმისაწვდომ ფასებში. მოსაწონი აზრია.

ავენტების საშუალებათი!!!

დაბეჯითებით ესთხვით, ზრფავნიცელ ჯგენტებს დაუეცნებლივ გასწორონ „შუამავლის“ უეეა ნომრების ანგარიში. ზოგიერთ ჯგენტზე 4—5 ნომრის ფუღაა დაწიენიდი. ვერ გავგიგია რა მიხეზია ამდენ ხანს ფუღის გამოუგზავნელბა?!! განა ჯგენტის მოვალეობა ის არის, რომ გაცხეთება მიიდას, გავიდას და ფუღა ერთი წლის შემდეგ გამოგზავნას და ისიც ნაწიდი?!! თუ ეს არის, მაშინ ჯგენტების საქმე კარგათ ეოფილა და რაღა უჭირთ!! ერთხელ გამოვაცხადეთ და კიდე ვაცხადებთ, რომ იმ ავენტს, რომელიც ყოველ კვირაში არ გამოგზავნის „შურდულის“ ანგარ შს (ვისაც 50 ცალზე მეტი მისდის) უეჭველათ მო-

ვუსპობთ გასეთის გზავნას. ფუღა ამ აღრესით გამოგზავნას: Тифлисъ, типографія т-ва „Трудъ“.

დღეიდან გამოდის ყოველ კვირული იუმორისტული ჟურნალი

„შურდული“

რედაქცია ეცდება შეძლებისდაგვარათ დააკმაყოფილოს მკითხველი საზოგადოება. ამასთანავე რედაქცია სთხოვს თავის ძველსა და ახალს თანამშრომლებს მოგვაწოდონ მასალები ამა თუ იმ საჭირ ბოროტო კითხვებზე. თანამშრომლებმა უნდა იცოდენ, რომ რედაქცია მხოლოდ ისეთ წერილებს დასტამბავს, რომელსაც საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს და არა კერძო და პირად ინტერესებით გამოწვეულს. წერილები გარკვევით და ერთ გვერდზე უნდა იყოს დაწერილი.

ჟურნალის ფასი ნომერი—6 კ. ავენტებს დაეთმობა 4 კაპ.

დაიწყო ბავდავა ტბინიან ისტ სიმიე... და ოქტომბრის ბოლო არცხვეებში გამომავ სახალხო, ძარითული

კედლის კალენდარი

„შრომის“ სტამბის გამოცემა კალენდარში მოთავსებულთ. იქნება საუკეთესო ცნობები თანამედროვე ცხოვრებიდან, დაიბეჭდება მონრდილი ფორმატისა, ორის კრასკით და ელირება 35 კაპ.

ვინც ნაღდ ფულზე ან ფასდადებით გამოიწერს არა ნაკლებ ასრ ცალისა დაეთმობა 20% საზოგადოდ ავენტებსა და პარტიით მყიდველებს ეთმობა 15%.

ადრესი: Тифлисъ, Типографія Товарищества „Трудъ“